

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Iovu Roman împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 18 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 3ra-704/24)

NR. PIGD 2-22185512-01-3ra-12082024)

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Au examinat anterior cauza judecătorești: Instanța de fond: L. Holevițcaia,
Instanța de apel : G. Mîra, G. Dașchevici, A. Bostan

26 martie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 19 decembrie 2022, Iovu Roman a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

2. În motivarea acțiunii, a susținut că, a activat în sistemul organelor afacerilor interne în perioada 02 iunie 2003 până la 18 iulie 2022.

3. În acest interval de timp a avut perioade de activitate cu avantaje: 21.11.2003-01.12.2003; 01.04.2005-01.10.2005; 27.01.2009-26.06.2009; 05.10.2012- 05.03.2013; 01.03.2019-18.07.2022 serviciul în Izolatorul de detenție provizorie CP Ungheni perioadă de calcul cu avantaje 1:2.

4. Reclamantul a notat că conform certificatului eliberat de Inspectoratul de poliție Ungheni cu nr.34/54-10916 din 20.07.2022, a acumulat vechimea în muncă de 25 ani 04 luni, deoarece conform art.13 din Legea 1544/93 vechimea necesară pentru dreptul de pensie fiind de 25 ani, începând cu 01.07.2020.

5. Astfel, s-a adresat la CTAS Ungheni în vederea stabilirii și calculării cuantumului pensiei cu achitarea ei în modul stabilit. Însă, prin decizia CTAS Ungheni din 21.11.22 i-a fost respinsă cererea.

6. Nefiind de acord cu decizia nominalizată s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă prin care a solicitat anularea deciziei CTAS Ungheni din 21.11.22 cu nr.25/2022/25324 și satisfacerea cerințelor invocate.

7. Casa Națională de Asigurări Sociale la 08.12.22, prin decizia nr.I-2370/22 a respins cererea prealabilă, ca neîntemeiată.

8. Reclamantul susține că, decizia CTAS Ungheni și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale sunt contrare prevederilor legii. Or, conform art.13 din Legea 1544/93 dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au: a) militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul

Inspectoratului General de Carabinieri care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani.

9. Conform art.18 din aceeași lege, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit. a) militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul: c) timpul de îndeplinire a serviciului în condiții deosebite-în condițiile avantajoase respective inclusiv în condițiile stabilite de legislație până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

10. Potrivit pct.8 din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova „Cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare 78/21.02.94”, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri al Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: c) o lună și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu: timpul executării serviciului în subdiviziunile de poliție dislocate în municipiul Bender și raionul Dubăsari pe perioada regimului de securitate în zona conflictului armat. d) două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală, casele de arest și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran. Hotărârea instanței de fond ce constituie obiectul apelului.

11. Reclamantul a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ungheni nr.25/2022/25324 din 21.11.2022; anularea deciziei adoptate în procedura prealabilă – decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.I-2370/22 din 08.12.2022, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil, prin care să achite diferența pensiei începând cu 18.07.2022 în conformitate cu certificatul eliberat de IP „Ungheni” nr.34/54-10916 din 20.07.2022, și compensarea cheltuielilor judiciare.

12. Prin hotărârea din 6 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea în contencios administrativ depusă de Roman Iovu, s-a admis.

S-a anulat actul administrativ individual defavorabil – decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ungheni nr.25/2022/25324 din 21.11.2022, prin care s-a respins cererea cu privire la stabilirea pensiei și decizia adoptată în procedura prealabilă – decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.1-2370/22 din 08.12.2022, prin care s-a respins cererea prealabilă.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil, prin care să stabilească și să achite lui Roman Iovu pensia pentru vechime în muncă, conform certificatului nr.34/54-10916 din 20.07.2022, emis de Inspectoratul de Poliție Ungheni, care confirmă vechimea totală în muncă a reclamantului Roman Iovu de 25 ani 04 luni 07 zile, începând cu 18.07.2022.

13. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 16 noiembrie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 6 noiembrie 2023, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

14. Prin decizia din 18 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 6 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

15. În motivarea soluției sale instanța de apel a reținut că, Iovu Roman, a îndeplinit serviciul în funcții cu statut special în cadrul Ministerului Afacerilor Interne în perioada de la 02.06.2003 până la 18.07.2022.

16. Prin ordinul Inspectoratului General al Poliției nr. 393 ef din 14 iulie 2022, au fost încetate raporturile de serviciu ale lui Roman Iovu, după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, începând cu 18 iulie 2022.

17. Instanța de apel a reținut drept relevant certificatul nr. 34/54-10916 eliberat de Inspectoratul de Poliție Ungheni, prin care se constată că, Iovu Roman a îndeplinit serviciul în funcții cu statut special în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în perioada de la 02.06.2003 până la 18.07.2022.

18. În perioada 21.11.2003 până la 01.12.2003 a activat în funcția de Polițist al Izolatorului de detenție provizorie al CPR Ungheni; 01.04.2005 până la 01.10.2005 a activat în funcția de Polițist, Polițist șofer al Izolatorului de detenție provizorie al CPR Ungheni; 27.01.2009 până la 26.06.2009 a activat în funcția de Polițist, Polițist șofer al Izolatorului de detenție provizorie al CPR Ungheni; 05.10.2012 până la 05.03.2013 a activat în funcția de Polițist, Polițist șofer al Izolatorului de detenție provizorie al CPR Ungheni; 01.03.2019 până

la 01.04.2020 a activat în funcția de Subofițer detenție și escort al Inspectoratului de Poliție Ungheni al IGP al MAI; 01.04.2020 până la 18.07.2022 a activat în funcția de Subofițer superior al Serviciului detenție și escort al Inspectoratului de Poliție Ungheni al IGP al MAI, urmând a se calcula două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu (2:1). Menționând că, vechimea cu avantaje în serviciu în cadrul MAI al lui Roman Iovu, constituie 25 ani 04 luni și 07 zile.

19. Curtea de apel raportând dispozițiile pct. 8 lit. d) din Hotărârea menționată (în vigoare la data emiterii actului contestat) la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și a sistemului penitenciar, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar, se acordă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

20. Instanța a reținut că, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, sunt entitățile care cad sub incidența reglementărilor pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 (în vigoare la data inițierii procedurii).

21. Condiția esențială în sensul pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994, este ca instituția în care persoana își exercită serviciul să asigure paza, escortarea și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (de detenție provizorie).

22. Instanța de apel a notat că, Iovu Roman întrunește condițiile legale ca să beneficieze de calcularea pensiei urmare a calculării vechimii în muncă cu avantaje pentru perioadele de referință, pentru care se solicită calcularea vechimii în muncă cu avantaje, deoarece cade sub incidența prevederilor pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și urmează a fi calculată cu avantaje (2:1).

23. Instanța de a conchis că, reclamantul întrunește condițiile legale pentru stabilirea pensiei, iar autoritatea publică pârâtă nu a invocat argumente serioase care ar justifica refuzul în valorificarea acestui drept, care pentru a fi compatibil

cu drepturile fundamentale protejate de lege, urmează a fi proporțional, adică să fie „prevăzut de lege”, să urmărească unul sau mai multe ”scopuri legitime” și să fie „necesar într-o societate democratică”.

24. La 1 august 2024, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 18 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei decizii noi de respingere a acțiunii.

25. În motivarea recursului a susținut că, instanța de apel a interpretat în mod eronat normele de drept material pertinente speței, fapt ce a succedat emiterea unei soluții greșite și neîntemeiate.

26. Perioadele de activitate a lui Iovu Roman nu pot fi raportate la prevederile pct.8 a Hotărârii Guvernului nr.78/1994 precum invocă intimatul, deoarece acesta a activat în cadru serviciului de gardă al izolatorului de detenție provizorie, activitate ce nu urmează a fi calculată cu avantaje.

27. Două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu se acordă persoanelor care au activat în penitenciare de tip închis și nu provizoriu cum este indicat în ordinul emis de MAI, intimatul pe perioada solicitată ar fi confirmat două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, a activat în cadrul Izolatorului Detenție Provizorie IGP MAI și nu în instituțiile prevăzute de art.8 pct. d) al Hotărârii Guvernului nr.78/1994.

28. Începând cu 28 decembrie 2023, odată cu intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului nr.1048/2023 din 21.12.2023 privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, Colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut speciale din cadrul sistemului administrației penitenciare, pct.8 lit. d) a cost completat cu următorul conținut „două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, subdiviziunile de escortare, deținere și pază a persoanelor reținute și arestate, izolatoarele de urmărire penală, izolatoarele de detenție provizorie, Centrul de Plasament Temporar al Străinilor, casele de arest și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.””

29. Recurentul a susținut că, instanța de fond și instanța de apel nu au verificat totalitatea circumstanțelor relevate speței, aprecierea probelor date de instanțele de fond și de apel au fost defectuoase și arbitrare, fapt ce vine în contradicție cu prevederile legislației procedurale civile, cât și cu dreptul la un proces echitabil.

30. Prin referința depusă la 15 august 2024, Iovu Roman a pledat pentru inadmisibilitatea recursului Casei Naționale de Asigurări Sociale.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

31. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

32. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

33. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

”(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit. c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

36. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ prevede că:

”(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

37. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost

notificată recurentului la 29 iulie 2024, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d.100).

38. Cererea de recurs a fost depusă la 1 august 2024. Astfel, că recursul este depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

39. Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

40. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

41. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

42. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs, nu relevă temeuri justificate care să convingă că există o aparență privind interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

43. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

44. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera

netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

45. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

46. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

47. Completul de judecată al Curții Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

48. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

49. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept,

și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

50. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin.(2) lit. h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc